

16. Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*

Jest to gatunek owadożerny z rodziny rosiczkowatych *Droseraceae*, kwitnący od lipca do sierpnia. Rosiczka okrągłolistna występuje zarówno na niżu, jak i w górach, na torfowiskach wysokich i przejściowych, niekiedy również na zabagnionych glebach mineralnych. Jest gatunkiem charakterystycznym dla klasy *Oxycocco-Sphagnetea* (Matuszkiewicz 2001). W województwie opolskim rosiczka okrągłolistna występuje dosyć rzadko w środkowej i wschodniej części regionu, na pozostałym obszarze bardzo rzadko.

W granicach gminy Kolonowskie jej stanowiska zostały stwierdzone na dwóch torfowiskach w starorzeczach Małej Panwi między Kolonowskiem a Zawadzkim, w Staniszczech Małych (użytek ekologiczny Bagno), na torfowisku w sąsiedztwie Stawów Pluderskich, w na torfowisku w dolinie Myśliny na północ od Staniszczech Małych na torfowisku w sąsiedztwie jednego z śródleśnych zbiorników wodnych na południowy zachód od Staniszczech Małych (użytek ekologiczny Szczyrkowiska) oraz na podtorfionych łąkach na południe od tej miejscowości.

Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*

17. Wawrzynek wilczętyko *Daphne mezereum*

To rozgałęziony krzew z rodziny wawrzynkowatych *Thymelaeaceae* o różowych, wonnych kwiatach, osadzonych gęsto wzdłuż pędów. Wawrzynek jest rośliną silnie trującą. Ten

zwiastun wiosny, ze względu na efektowne kwiaty, był niegdyś masowo zrywany do celów dekoracyjnych, stąd też w wielu miejscach naszego kraju, szczególnie w pobliżu dużych miast, został na licznych stanowiskach wytepiiony. Wawrzynek wilczełyko rośnie w cienistych, wilgotnych lasach liściastych i zaroślach na glebie żyznej, próchnicznej, nieco wapiennej. Wg Matuszkiewicza (2001) jest gatunkiem charakterystycznym dla rzędu *Fagetalia sylvaticae*. Występuje on na obszarze całej Polski, zarówno na niżu, jak i w górach, jednak w dużym rozproszeniu. W województwie opolskim wawrzynek wilczełyko występuje jeszcze stosunkowo często w różnego rodzaju lasach liściastych i mieszanych, w rozproszeniu na obszarze całego regionu.

Na terenie gminy Kolonowskie pojedyncze osobniki tego gatunku zostały stwierdzone w lasach i zaroślach w dolinie Małej Panwi między Kolonowskiem a Zawadzkim, na południe i południowy zachód od Staniszc Małych, w dolinie Bziniczki na północny wschód od Kolonowskiego i między Spórokiem a Staniszcami Wielkimi, na południowy zachód od Staniszc Wielkich oraz na w kilku miejscach w kompleksie leśnym na północ od Kolonowskiego.

Wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*

18. Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*

To bylina z rodziny widłakowatych *Lycopodiaceae* spotykana w suchych borach i lasach mieszanych, a także na wrzosowiskach. Wg Matuszkiewicza (2001) widłak goździsty jest gatunkiem charakterystycznym dla klasy *Nardo-Callunetea*, tj. zbiorowisk wrzosowisk i ubogich muraw bliźniczkowych. Występowanie tego gatunku w województwie opolskim ograniczone jest do borów mieszanych i borów środkowo-wschodniej części województwa w granicach Lasów Stobrawsko-Turawskich. Jedno stanowisko zostało także stwierdzone w ostatnich latach w Borach Niemodlińskich.

W gminie Kolonowskie dosyć liczne występowanie tego gatunku stwierdzono w borach sosnowych na północny wschód od Spóroka, na południe od Staniszczy Wielkich oraz w kilku miejscach na północ i północny wschód od Kolonowskiego.

Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*

19. Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*

To bylina z rodziny widłakowatych *Lycopodiaceae*, rosnąca w cienistych, mszystych borach świerkowych i jodłowych. Roślina ta uważana jest za charakterystyczną dla rzędu borów *Vaccinio-Piceetalia*, a także regionalnie dla zespołu wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum* oraz brzeziny bagiennej *Betuletum pubescentis* (Matuszkiewicz 2001).

W województwie opolskim widłak jałowcowaty występuje w rozproszeniu przeważnie w borach mieszanych i borach środkowej i wschodniej części regionu oraz w Górach Opawskich. W ostatnich latach notowany na kilkudziesięciu stanowiskach we wschodniej części Lasów Stobrawsko-Turawskich i w Górach Opawskich.

Na terenie gminy Kolonowskie gatunek ten występuje nielicznie w wilgotnych borach sosnowych na południe od Staniszc Wielkich oraz na północ od Kolonowskiego.

Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*

20. Włosienicznik rzeczny *Batrachium fluitans*

Jest to roślina wodna należąca do rodziny jaskrowatych *Ranunculaceae*. Posiada długą, pływającą łodygę i charakteryzuje się brakiem liści pływających. Gatunek ten występuje na rozproszonych stanowiskach na niżu i w niższych położeniach górskich przeważnie w wodach stojących, rzadziej w płynących. Wg Matuszkiewicza (2001) włosienicznik rzeczny jest charakterystyczny dla klasy *Potametea*, obejmującej eurosyberyjskie zbiorowiska słodkowodnych makrofitów. Na terenie województwa opolskiego gatunek ten występuje dosyć często w wodach płynących.

W gminie Kolonowskie stwierdzono dosyć liczne jego występowanie w Małej Panwi między Kolonowskiem a Zawadzkiem, Fosowskiem a Staniszcami Małymi i na Zachód od Staniszc Małych oraz w Bzinicze w Kolonowskiem.

Włosienicznik rzeczny *Batrachium fluitans*

21. Włosienicznik tarczowaty *Batrachium peltatum*

Jest to roślina wodna należąca do rodziny jaskrowatych *Ranunculaceae*. Gatunek ten występuje na rozproszonych stanowiskach na nizinach i w niższych położeniach górskich przeważnie w wodach stojących i rzadziej w płynących. Na terenie województwa gatunek ten występuje dosyć rzadko w różnego typu wodach.

Na terenie gminy Kolonowskie występuje niezbyt licznie w kanale hutniczym w Kolonowskim.

Włosienicznik tarczowaty *Batrachium peltatum*

22. Barwinek pospolity *Vinca minor*

Gatunek ten reprezentujący rodzinę toinowatych *Apocynaceae* jest składnikiem lasów liściastych. Pierwotnie rozpowszechniony na niżu, rzadziej w niższych położeniach górskich, do dziś został w wielu miejscach wyniszczony przez człowieka, głównie ze względu na jego wartość dekoracyjną – np. ozdabianie stroików wielkanocnych.

Na obszarze gminy Kolonowskie stwierdzony na czterech stanowiskach: w grądach między Staniszciami Małymi a Krasiejowem, między Spórokiem a Staniszciami Wielkimi i południowy zachód od Staniszc Wielkich oraz na skraju boru sosnowego na północ od Staniszc Małych (stanowisko najprawdopodobniej antropogenicznego pochodzenia).

Barwinek pospolity *Vinca minor*

23. Bluszcz pospolity *Hedera helix*

Ten gatunek z rodziny araliowatych *Araliaceae* jest jednym z niewielu naszych rodzimych pnączy. Bluszcz pospolity występuje w Polsce rzadko w lasach liściastych, zarówno na niżu, jak też w niższych położeniach górskich. Wg Oberdorfera (1994) jest gatunkiem charakterystycznym dla klasy *Quercus-Fagetea* tj. mezo- i eutroficznych, europejskich lasów liściastych. W województwie opolskim bluszcz pospolity występuje dość pospolicie zarówno na stanowiskach naturalnych, tj. w różnego rodzaju lasach liściastych, w szczególności w grądach, jak i antropogenicznych w parkach, skwerach, cmentarzach.

Na terenie gminy Kolonowskie bluszcz pospolity występuje stosunkowo często w lasach w dolinie Małej Panwi między Kolonowskiem a Zawadzkiem oraz na południe od

Staniszcz Wielkich. Osobniki kwitnące stwierdzono tylko w lesie grądowym między Staniszczmi Małymi a Krasiejowem.

Bluszcz pospolity *Hedera helix*

24. Bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*

Jest to bylina reprezentująca rodzinę bobrkowatych *Menyanthaceae*, o długim, pełzającym, członowatym kłęczu. Liście o długich ogonkach są u podstawy pochwiasto rozszerzone, a blaszka trójlistkowa przypomina z wyglądu koniczynę. Gęsty, groniasty kwiatostan składa się z 5-łatkowych, gwiazdkowatych, różowobiałych kwiatów, z wyraźnymi, soczystymi, białymi włoskami. Jest to gatunek dość rzadki, występujący na bagnach, torfowiskach, zalewanych łąkach i w rowach. Najczęściej wchodzi w skład fitocenozy zespołu *Cicuto-Caricetum pseudocyperi*, a wg Matuszkiewicza (2001) jest gatunkiem charakterystycznym klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* i związku *Caricion lasiocarpae*, obejmującego dystroficzno-mezotroficzne zbiorowiska wąskolistnych turzyc, tworzące bardzo kwaśne torfowiska przejściowe. W województwie opolskim bobrek trójlistkowy występuje rzadko na wilgotnych łąkach, podtorfieniach i torfowiskach w rozproszeniu na terenie całego regionu. Do dzisiaj zachowane stanowiska zlokalizowane są w środkowo-wschodniej części regionu w Lasach Stobrawsko-Turawskich, okolicy Nowej Kuźni i Gogolina.

Na terenie gminy Kolonowskie bobrek trójlistkowy występuje dosyć licznie w zarastającym starorzeczu Małej Panwi w Staniszczach Małych (użytek ekologiczny Bagno) i w kanale hutniczym między Kolonowskiem a Zawadzkiem.

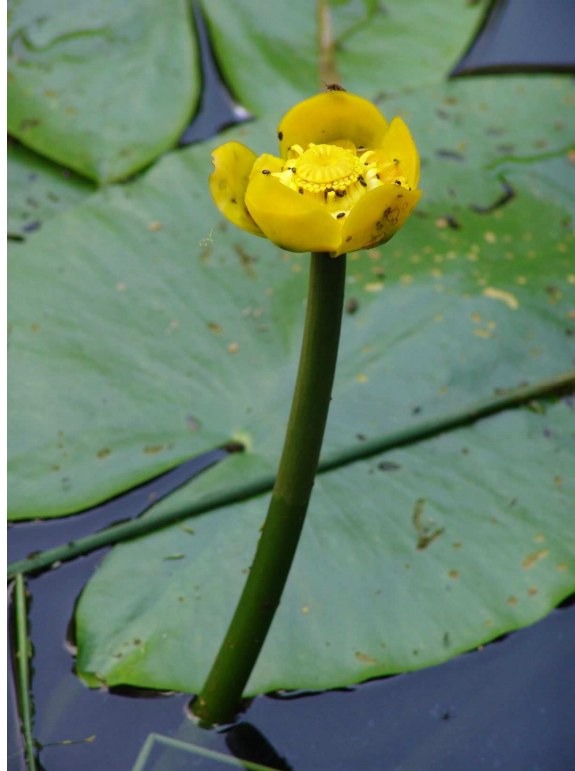

Bobrek trólistkowy *Menyanthes trifoliata*

25. Grażel żółty *Nuphar lutea*

Jest to wieloletnia roślina wodna z rodziny grzybieniovatych *Nymphaeaceae*. Grażel żółty jest składnikiem jezior, stawów i starorzeczy. Występuje na obszarze całego kraju. Wg Matuszkiewicza (2001) jest to gatunek charakterystyczny dla związku *Nymphaeion*, w skład którego wchodzi zbiorowiska makrohydrofitów z reguły zakorzenione, z przewagą form o liściach pływających na powierzchni oraz zespołu „lilii wodnych” *Nupharo-Nymphaeetum albae*. Na obszarze województwa opolskiego grażel żółty występuje dosyć często w eutroficznych zbiornikach wodnych. Szczególnie często można go spotkać w starorzeczach Odry i Nisy Kłodzkiej.

W gminie Kolonowskie stwierdzono jego nieliczne występowanie w Stawach Pluderskich.

Grąźel żółty *Nuphar lutea*

26. Grzybienie białe *Nymphaea alba*

Grzybienie białe, zwane często lilią wodną, reprezentują starą filogenetycznie grupę roślin kwiatowych. Jest to bylina wodna z rodziny grzybieniowatych *Nymphaeaceae*, o grubych kłęczach pokładających się na dnie zbiorników wodnych. Wyrastają z nich liczne, owalne liście o długich ogonkach, pływające po powierzchni wody. Przez całe lato pojawiają się między nimi piękne, obupłciowe, białe kwiaty, osiągające do 10 cm średnicy. Podobnie jak liście utrzymują się na powierzchni wody zdobiąc jeziora, stawy i starorzecza. Po dojrzeniu owoców szypułki kwiatowe kurczą się i wciągają owoce do wody. Tam dno kwiatowe ulega rozkładowi, a nasiona, zaopatrzone w osnówkę zawierającą powietrze, wypływają początkowo na powierzchnię, a następnie opadają na dno, rozsiewając roślinę. Dekoracyjne kwiaty grzybieni są niestety często zrywane przez człowieka. Powoduje to m.in. osłabienie żywotności roślin, ogranicza też możliwość rozsiewania, co w konsekwencji jest jedną z przyczyn zanikania stanowisk tego gatunku. Wg Matuszkiewicza (2001) jest to gatunek charakterystyczny dla związku *Nymphaeion*, a także dla zespołu *Nupharo-Nymphaeetum albae*. Grzybienie białe występują na obszarze całego kraju w stawach, jeziorach i starorzeczach, najwięcej jednak stanowisk znajduje się w pasie pojeziernym północnej Polski. W większości państw europejskich są rośliną ginącą. W województwie opolskim grzybienie białe występują stosunkowo często w eutroficznych zbiornikach wodnych w tym stawach i

starorzeczach. Szczególnie często spotkać je można w kompleksach stawów rybnych i dolinach dużych i średnich rzek.

W gminie Kolonowskie grzybienie białe występują nielicznie tylko w śródleśnych zbiornikach wodnych na południowy zachód od Staniszcza Małych (użytek ekologiczny Szczyrkowiska).

Grzybienie białe *Nymphaea alba*

27. Kalina koralowa *Viburnum opulus*

Jest to krzew z rodziny przewiertniowatych *Caprifoliaceae*, dochodzący do 3 m wysokości. Rośnie na obszarze całego kraju, głównie w wilgotnych lasach olszowych i łągowych, nad rzekami i rowami. Wg Matuszkiewicza (2001) jest gatunkiem charakterystycznym związku *Pruno-Rubion fruticosi*, w skład którego wchodzi zbiorowiska otulinowe o subatlantycko-środkowoeuropejskim typie zasięgu. W województwie opolskim kalinę koralową spotykamy stosunkowo często w okrajkach lasów i zarośli liściastych na obszarze całego województwa.

Kalina koralowa stanowi dosyć rzadki składnik zadrzewień i okrajków leśnych na całym obszarze gminy. Najczęściej spotykana w dolinie Małej Panwi.

Kalina koralowa *Viburnum opulus*

28. Konwalia majowa *Convallaria majalis*

To gatunek z rodziny liliowatych *Liliaceae*. Konwalia majowa występuje na terenie całego kraju, w lasach liściastych, mieszanych i zaroślach. Wg Matuszkiewicza (2001) jest gatunkiem wyróżniającym zespół subkontynentalnego boru świeżego *Peucedano-Pinetum*, zespół świetlistej dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum petraeae* oraz zbiorowisko ciepłolubnych buczyn „storczykowych” regionu sudeckiego *Fagus sylvatica-Hypericum maculatum*. Konwalia majowa występuje w województwie opolskim pospolicie w różnego rodzaju suchych i świeżych lasach liściastych, a także w zadrzewieniach i lasach mieszanych.

Konwalia majowa występuje niezbyt często w lasach liściastych i mieszanych na całym obszarze gminy Kolonowskie.

Konwalia majowa *Convallaria majalis*

29. Kopytnik pospolity *Asarum europaeum*

To niska, płożąca się bylina z rodziny kokornakowatych *Aristolochiaceae*, rosnąca głównie w żyznych i umiarkowanie wilgotnych lasach liściastych i w zaroślach. Wg Matuszkiewicza (2001) gatunek ten jest charakterystyczny dla rzędu *Fagetalia sylvaticae*, obejmującego mezo- i eutroficzne lasy liściaste zachodniej, środkowej i częściowo wschodniej Europy. W województwie opolskim kopytnik pospolity występuje stosunkowo często w lasach liściastych, szczególnie na południu regionu. Jego stanowiska są z reguły obfite.

Na terenie gminy Kolonowskie kopytnik pospolity występuje dosyć rzadko w lasach liściastych w dolinie Małej Panwi, m.in. między Staniszciami Małymi a Spórokiem, Staniszciami Małymi a Krasiejowem.

Kopytnik pospolity *Asarum europaeum*

30. Kruszyna pospolita *Frangula alnus*

To krzew lub niskie drzewo dorastające do 3-4 m wysokości, reprezentujące rodzinę szakłakowatych *Rhamnaceae*. Stanowi on składnik podszytu naszych lasów, zwłaszcza wilgotnych olsów i łęgów. Spotkać ją można również na torfowiskach, mokrych łąkach, zaroślach łożowych, skrajach lasów. W województwie opolskim kruszyna pospolita jest gatunkiem częstym w różnego rodzaju lasach liściastych i mieszanych na terenie całego regionu.

Kruszyna pospolita występuje pospolicie w wilgotnych lasach i zaroślach na obszarze całej gminy.

Kruszyna pospolita *Frangula alnus*

31. Porzeczka czarna *Ribes nigrum*

Jest to krzew z rodziny agrestowatych *Grossulariaceae*, wydzielający charakterystyczną, intensywną woń. Liście porzeczki są duże, 3-5 kłapowe, spodem pokryte siedzącymi, żółtymi gruczołami. Obupłciowe kwiaty, pojawiające się od kwietnia do czerwca, są dzwonekowane, zebrane w zwisłe, wielokwiatowe grona. Owocem jest czarna jagoda. Porzeczka czarna spotykana jest stosunkowo rzadko w wilgotnych lasach liściastych i zaroślach, zwłaszcza nadrzecznych. Wg Matuszkiewicza (2001) jest gatunkiem charakterystycznym dla klasy *Alnetea glutinosae* oraz dla zespołu olsu porzeczkowego *Ribeso nigri-Alnetum*. W województwie opolskim porzeczka czarna występuje stosunkowo często w wilgotnych lasach liściastych, przede wszystkim olsach w rozproszeniu na terenie całego regionu.

Na terenie gminy Kolonowskie porzeczka czarna występuje pojedynczo niewielkim fragmencie łągu jesionowo-olszowego na południowy zachód od Staniszc Małych.

Porzeczka czarna *Ribes nigrum*

32. Przytulia wonna *Galium odoratum*

To wieloletnia roślina z rodziny marzanowatych *Rubiaceae*, występująca dosyć licznie w lasach łągowych i grądowych oraz w buczynach. Preferuje gleby żyzne, głębokie, gliniaste. Wg Matuszkiewicza (2001) jest to gatunek charakterystyczny dla rzędu *Fagetalia sylvaticae*, obejmującego mezo- i eutroficzne lasy liściaste zachodniej, środkowej i częściowo wschodniej Europy. W województwie opolskim przytulia wonna występuje stosunkowo często w lasach liściastych, w tym przede wszystkim bukowych w środkowo-wschodniej i południowej części regionu.

Przytulia wonna na terenie gminy Kolonowskie występuje bardzo rzadko w lasach liściastych i mieszanych w dolinie Małej Panwi między Kolonowskiem a Zawadzkiem.

Przytulia wonna *Galium odoratum*

Gatunki rzadkie

Na terenie gminy Kolonowskie występują również gatunki rzadkie w skali województwa i regionu. Najciekawsze z nich to:

1. Borówka bagienna *Vaccinium uliginosum*
2. Czermień błotna *Calla palustris*
3. Czerniec gronkowy *Actea spicata*
4. Janowiec ciernisty *Genista germanica*
5. Janowiec włosisty *Genista pilosa*
6. Jeżogłówka najmniejsza *Sparganium minimum*
7. Kokorycz pełna *Corydalis solida*
8. Lepiężnik biały *Petasites albus*
9. Lulek czarny *Hyoscyamus niger*
10. Łuskiewnik różowy *Lathrea squamaria*
11. Modrzewnica pospolita *Andromeda polifolia*
12. Okrężnica bagienna *Hottonia palustris*
13. Pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum*
14. Ponikło jajowate *Eleocharis ovata*
15. Rzęśl hakowata *Callitriche hamulata*

16. Siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*
17. Starzec błotny *Senecio congestus*
18. Świbka błotna *Triglochin palustre*
19. Tojeść bukietowa *Lysimachia thyrsiflora*
20. Turzyca ciborowata *Carex cyperoides*
21. Turzyca nibyciborowata *Carex pseudocyperus*
22. Turzyca nitkowata *Carex lasiocarpa*
23. Żurawina błotna *Oxycoccus palustris*